

Метафизика
Metaphysics

МЕТАФИЗИЧЕСКО МИСЛЕНЕ И ФОРМИ НА СЪЗНАНИЕ

Георги Донев

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Резюме. Метафизическото мислене може да бъде разбирано като рационален трансцендентен език, който определя формата на класическия и некласическите логически езици, чрез които говорим за съществуването на обектите в мисленето на съзнанието. Формата на логическата субектност и нейните възможни интерпретации определя обектността на съзнанието. Според структурата на логическия език обектността на мисленето в съзнанието може да бъде релативизирана или абсолютизирана. Релативната форма на съзнанието се определя от метафизическата езикова рационалност като необходимо априорно логическо основание за конструиране на обектите на трансцендентално съзнание, докато абсолютизираната форма на съзнанието има нелогическо основание (то може да бъде математическо, физическо, естествен език, екзистенциално, етическо, естетическо, теологическо и т.н.). Метафизическото мислене онтологизира съществуването и елиминира нелогическото основание на съзнанието.

Keywords: metaphysical language, transcendent language, ontological form of existence, ontic form of existence, substantial consciousness, relative consciousness

Метафизическото мислене може да бъде разбирано като рационален трансцендентен език, който определя формата на класическия и некласическите логически езици, чрез които говорим за съществуването на обектите в мисленето на съзнанието. Формата на логическата субектност и нейните възможни интерпретации определят обектността на съзнанието. Според структурата на логическия език обектността на мисленето в съзнанието може да бъде релативизирана или абсолютизирана. Релативната форма на съзнанието се определя от метафизическата езикова рационалност като необходимо априорно логическо основание за конструиране на обектите на трансценденталното съзнание, докато абсолютизираната форма на съзнанието има нелогическо основание (то може да бъде математическо, физическо, естествен език, екзистенциално, етическо, естетическо, теологическо и т.н.). Метафизическото мислене онтологизира съществуването и елиминира нелогическото основание на съзнанието.

Платон въвежда езиковата експликация на метафизическата рационалност чрез създаването на трансцендентна форма на мислене, която е еквивалентна на понятието „Битие“, въведено от Парменид, и е операционализирано като рационално априорно всеприсъствие в структурата на съжденията за съществуване чрез логическия метафизичен език на „Единното“. „Единното“ определя априори, като логически генезис, съждителната форма на съществуване и задава границите на нелогическата интерпретация, като я иманентизира във формата на онтологично моделиране, което определя трансцендентален логически критерий за истина – феноменологизирана семантика.

В този смисъл езикът на „Единното“ е трансцендентен логически изказ на съществуването, който конструира съзнанието като обектно говорене за „съществуването“. По този начин „Единното“ се открива като метафизичен език, който задава битийната форма на съществуването в логическата структура на съзнанието отвъд обектността на мисленето и се оказва неизразимо чрез логическия език на съзнанието.

В понятийната система на Хегел „Единното“ може да бъде разбирано като поставяне на „съществуването“ чрез трансцендентен логически акт на мислене в структурата на съждението. Същността на трансцендентния език е в това, че той задава априори логическото място на всеки възможен обект на съзнанието и определя смисъла като априорен синтаксис на всеки възможен логически субект.

В този смисъл „Единното“ е въведено от Платон като топологичен, трансцендентен език, който конституира съзнанието. Всеки субект на мисленето на съзнанието се конституира логически от езика на Единното, но самото Единното е отвъд субектен акт на метафизическото мислене. В този смисъл Единното е отвъд границите на всеки обект и съвкупност от обекти, или казано по друг начин, то определя границите на обектността на съзнанието. Затова Единното изразява метафизическата рационалност като трансцендентен език, който определя смисъла на съществуването отвъд езика на съзнанието.

Платоновата форма на рационалност определя езика на съзнанието като функция от езика на „Единното“. Това означава, че съществуването е интерпретация в априорните топологични граници на трансцендентния език. Платон въвежда, като императивно условие за съзнанието, метафизичната забрана за мисленето на съществуването в субстанциална форма. В този смисъл съществуване „само по себе си“ като обект на мислене не е възможно. „Съществуването“ е явяване на обекта като битиен акт на метафизичния език на Единното. От метафизична гледна точка, мисленето на съществуването е свързано с разбирането на неговата феноменологизация. Логическият език на съзнанието е определен априори от трансцендентния рационален език на Единното, поради което съзнанието е трансцендентална форма на мислене на съществуването.

Феноменът е трансценденталната форма на съществуване в мисленето, която показва своя трансцендентен езиков генезис. Платоновият метафизичен принцип може да бъде формулиран като елиминиране на трансцендентността на съществуването, експликация на трансцендентността на мисленето като метафизичен език на „Единното“ и трансцендентална форма на съзнание, в чиято логическа форма обектността е феноменологизирана. В този смисъл съществуването се разбира като феноменологизация на обектността. Феноменологизацията означава иманентизация на обекта в структурата на трансценденталното съзнание. В мисленето на трансценденталното съзнание съществува „феноменът“.

Трансценденталното съзнание е определено като генезис от трансцендентния метафизичен език, който не допуска субстанциалната форма в логическия език на съзнанието.

Субстанциалната форма на съществуване може да бъде определена като априорно присъствие на обекта в структурата на логическия език на съзнанието. Субстанциалната форма на съществуване е еквивалентна на обектността „сама по себе си“, която се дефинира като априорно отрицание на логическата форма на предобектност или като отрицание на трансцендентна езикова форма за топологично конституиране на логическата субектност на съзнанието. Субстанциалната форма на съществуване, или съществуването „само по себе си“, не може да възникне в езиковата структура на мисленето, защото не явява трансцендентния смисъл на Единното. Съществуването означава обект единствено в структурата на логическия език на трансценденталното съзнание, което явява Единното като трансцендентен език.

В диалога „Парменид“ Платон обосновава необходимостта на Единното като метафизичен език с това, че когато мислим „съществуването“ чрез логическата структура на обектността на мисленето, в езиковата система на субстанциалното съзнание необходимо възниква логическо противоречие.

Логическата структура на субстанциалното съзнание не рефлектира върху генезиса на обектността на мисленето и постулира безкритично абсолютизацията на съществуването, като по този начин въвежда нелогическо основание на критерия за истина. Причината за противоречията е в това, че не е експлицирано метафизическото езиково основание на съществуването. Затова логическият субект на съзнанието може да се превърне в субстанциален догматично метафизичен субект. В този случай съществуването не може да бъде предмет на езика на трансценденталното съзнание.

Платон показва, че езикът на класическата логика е само средство за обосноваване на абсолютна форма на съществуване, която говори на езика на субстанциалното съзнание. Това е езикът на нелогическото постулиране на непосредствеността на съществуването, езикът на нефеноменологизираното съществуване, съществуването „само по себе си“, което е езикът на априорна-

та обектност на мисленето. В езиковата структура на абсолютизираното съзнание се получава логически субектно субстанциализиране на „Битието“ и то се отъждествява със съществуването „само по себе си“.

Платон показва, че в класическия логически език „Битието“ се разглежда като трансцендентен обект, а не като трансцендентен логически език, който задава границите на трансценденталното съзнание. В този смисъл съществуването не е битийна форма на метафизичния език.

Съвкупността от априорните форми на съществуване на субстанциалното съзнание се определя чрез екстензионалното понятие „Онтос“. Езикът на абсолютизираната форма на съществуване е онтичен език. Рационалният език за доказване на съществуването в структурата на онтичния език е класическата логика, която в случая е средство за приложение към априорно постулиран обект.

Феноменологизираната форма на съществуване на трансценденталното съзнание може да бъде определена чрез понятието „онтология“, защото трансцендентният логически език задава априори генезиса на „съществуването“. Метафизиката създава онтологичната форма на съществуване посредством трансцендентен рационален език. Метафизическото мислене елиминира онтичната форма на съществуване и онтологизира съзнанието. Онтологичните модели на съществуването са априори логически съпоставими, което означава, че метафизическото мислене определя логическата релативност на съществуването.

Платон онтологизира съзнанието, като в обосноваването на хипотезите за битието експлицира невъзможността на онтичното говорене за съществуването чрез езика на класическата логика, която не експлицира феноменологизацията на логическия субект на мисленето и субстанциализира „Единното“. Платон показва, че класическото мислене не разкрива феноменологизацията на съществуването, а е единствено средство за доказване в априорната субстанциална форма на съществуване.

Трансцендентният език на „Единното“ е въведената от Платон форма на метафизическата рационалност, която показва онтичното основание на класическата логика и нейната ограниченост. Метафизиката на Платон въвежда онтологичните граници на съществуването и десубстанциализира мисленето, като елиминира априорността на съществуването.

В Платоновия вариант метафизиката може да бъде разбрана като забрана на онтичното говорене за съществуването, т.е. невъзможност за непосредствено съществуване на обекта в структурата на логическия език.

Онтологизираният обект на мисленето е необходимо априори феноменологизиран, което означава, че съществуването е опосредствано. По този начин всеки възможен обект на съзнанието като интерпретация на съществуването има смисъл чрез трансцендентния език на битието. Това означава, че обектността възниква чрез априорната предобектност на трансцендентното мислене. По този начин Платон десубстанциализира метафизическата раци-

оналност и показва, че философското мислене е трансцендентен език, който определя логическите граници на съзнанието и ограничава приложението на класическия логически език.

Със своята концепция за метафизическо мислене Платон показва, че класическият логически език е приложим само в границите на феноменологизираното съзнание. Платон разработва неklasическата логическа форма за експликация на метафизическата рационалност, като формулира „Битието“ като битийстване и онтологизация на съществуването посредством метафизическия, трансцендентен по отношение на съзнанието език на Единното.

Метафизическата рационалност показва, че посредством трансцендентната форма на езика Платон формулира фундаменталната логическа асиметрия между „Единното“, разбирано като език, и трансценденталното съзнание. Тази асиметрия, която е основание на аритметичната несъизмеримост, се изразява като безкрайно отношение между предобектността на метафизическата рационалност и мисленето на трансценденталното съзнание. По този начин Платон проявява смисъла на съществуването като обект на съзнанието и априори елиминира възможността за възникване на логически противоречия на мисленето. На ниво логическа субектност това означава, че Платон намира логическото априорно основание за съизмеримост на възможните онтологични интерпретации – модели на метафизическата рационалност.

Платон обосновава идеята за фундаменталната априорната синтеза като експликат на трансцендентното мислене, която конституира генезиса на обектността и преодолява всяка конкретна граница на съществуването. Затова може да се каже, че философското мислене се десубстанциализира като субектно мислене в структурата на класическия логически език и обектността получава трансцендентална форма на съществуване.

Направеното от Платон фундаментално разграничение между езика на онтичната и онтологичната форма на съществуване създава възможност за определяне на границата между абсолютното и релативното разбиране на съществуването. В рационалната форма на метафизическия трансцендентен език като „Благо“ и „Единно“ Платон феноменологизира съществуването и определя априорната логическа съпоставимост на съществуващите и възможни онтологични модели. Платон въвежда понятието „хармония“ за означаване на онтологизацията на съществуването. Хармонията е експликация на фундаменталната логическа съпоставимост на онтологичните модели на съществуването.

Платон поставя фундаменталния метафизически проблем за конструиране на онтологичен език, който да експлицира рационалната форма на трансцендентното говорене за съществуването.

Кант изследва понятието съществуване, създавайки трансценденталната логика, която феноменологизира обекта и поражда неговото съдържание на базата на априорния синтез на мисленето. По този начин той систематизира

логически Платоновата идея за критична метафизика, като философската рефлексия изследва не субстанциалността на самия обект, а процеса на неговия генезис и логическо обосноваване.

Кант развива идеята за трансцендентен език, като операционализира въведеното от Платон понятие „хармония“, което означава, че смисълът на съществуването се задава от априорния синтез. В този вариант съществуването е топологично определено присъствие в структурата на априорната синтеза и предмет на изследването е феноменът. Кант релативизира формата на трансценденталната синтеза, която е основа за логическата експликация на съдържанието на съществуването като обект на съзнанието.

Релативизирането на трансценденталната форма на съществуване може да се покаже чрез регулативната дейност на „Разума“. Регулативната дейност на Разума е критика на субстанциалната форма на съществуването при формулирането на тезите и антитезите според формалните изисквания на класическата логика.

Онтологичното формиране на знанието като трансцендентална интерпретация или като феноменологично конструиране на неговия обект, се разкрива чрез експликацията на априорната трансцендентална форма на съзнанието. Това означава, че мисленето не е аналитичен дедуктивен механизъм, определящ съдържанието на обекта, разбран като следствие на субстанциално определен логически субект, а е трансцендентално логическо конструиране, което според Кант задава законите на природата.

Същността на извършения от Кант коперникански преврат във философията се изразява в априорно-синтетичното разбиране на мисленето, неговата трансцендентална логическа форма и феноменологизацията на обекта на съществуването. Именно синтетичната дейност е механизмът, който определя мисленето и поражда обекта на съзнанието. Затова логическите форми в разбирането на трансценденталната логика като синтетични функции на мисленето конституират съществуването като обект за мисленето, а не независимо от него. Истината на съществуването е априори определена от логическия синтаксис на онтологичния език.

Трансценденталното логическото мислене е процес на конструиране на феномена като обектност в априорната структура на опита. В десубстанциализираното съзнание съществуването на обекта е винаги свързано с трансценденталното съзнание и не е възможно да се говори за независимо от съзнанието съществуване. В този смисъл значението на Кантовата диалектика се изразява в евристичността, която се съдържа в синтетичната релативизация на съществуването на трансцендентния обект като предмет на разума. По този начин Кант актуализира Платоновата забрана за допустимостта в мисленето и познанието на абсолютизацията на съществуването, което е еквивалентно на съществуването „само по себе си“.

Евристиката на трансценденталното мислене се изразява в априорното преодоляване на противоречивостта на обектната абсолютизация на съществуването. В регулативната диалектика мисленето е онтологизирано и се разглежда като експликация на феноменологизираното съществуване, което в трансцендентално логическа форма ограничава общологическото описание на обектността.

В регулативната диалектика Кант изяснява, че антиномията на чистия разум се основава на общологическата интерпретация на силогизма, а именно, ако е дадено обусловеното, то е даден и целият ред на всички негови условия; но предметите на сетивата са дадени като обусловени, и т.н. Антиномията възниква от нарушаването на забраната за абсолютизация на класическия логически език.

Кант посочва, че тезите на чистия разум не губят своето значение за процеса на познанието, но те не могат да бъдат конституиращи за съзнанието в качеството си на принципи на познанието. Дадените положения могат да се разглеждат като проблеми за мисленето от чист разсъдък за субекта в такъв смисъл, че той трябва да установи и продължава регреса в реда на дадено обусловено според пълнотата на идеята, която може да бъде разбрана като форма на безобектна синтеза.

Според структурата на трансценденталната логика, изложена в критическата аналитика на мисленето, в рамките на опита не е възможно мисленето на явление, което би било абсолютно безусловно, т.е. би съществувало независимо от априорната трансцендентална логическа форма на съзнанието. Безусловната форма на съществуване е предмет на разума, поради което следва, че метафизичната функция на обектността на съществуването не може да бъде мислена като основно конституиращо основание на трансценденталното съзнание, а също и не може да бъде принцип на мислене, който би позволил разширяване на областта на познанието в системата на общологическото описание на съществуването. В този смисъл Кантовата критическа метафизика може да бъде разбрана така: не е възможно обектът на трансценденталното съзнание да бъде функция на обекта на „Разума“.

Регулативният принцип проблематизира съществуването „само по себе си“, като го феноменологизира според релативните изисквания на трансценденталната логика. Регулативният принцип няма отношение към това, какъв е обектът в субстанциален смисъл, а показва по какъв начин трябва да се осъществява емпирическият регрес въз основа на чистата априорна синтеза на разсъдъка, за да се постигне относително завършено понятие за обекта в границите на априорната синтеза. Априорната логичност на „съществуването“ като метафизичен език обосновава тезата, че обектът може да възникне в мисленето единствено в релативна форма като конструиран член на априорна синтеза.

Понятието на разума е идея, доколкото в структурата на трансценденталната логика нейният обект не може да бъде даден в никаква форма на феноменологизираното съществуване. Понятието „идея“ определя обект на завършена синтеза, който е априори обоснован от аналитичния език на класическата логика.

Регулативната диалектика релативизира понятието „съществуване“ на чистия Разум чрез методологическото правило за съществуване само в границите на априорната синтеза и отстранява схващането за абсолютната форма на съществуване на обекта от структурата на трансценденталното съзнание.

Регулативното правило определя логическото място на следващата интерпретация в реда на явленията, което означава конструктивно пораждане на обект в структурата на трансценденталното съзнание. В регулативната диалектика се дава позитивно решение на първата антиномия, като се ограничава съществуването на обекта в субстанциална форма и се експлицира формата на неговото феноменологизирано съществуване. В този смисъл понятието „съществува“ е еквивалентно на интерпретацията на конструираната релативна обектност в границите на априорната синтеза и решението се осъществява въз основа на принципите на трансценденталната феноменологизация на съзнанието.

Светът, като предмет на трансценденталната илюзия, която се поражда от аналитичното разбиране на съществуването в силогизма и субстанциализацията на съществуването, се разглежда като единно цяло според онтичното понятие за съществуване, или като съществуване „само по себе си“, извън трансценденталната синтеза.

В този случай възниква субстанциална форма на съществуване. В терминологията на Кант субстанциалната форма на съществуване е определена като „ноумен“, или като обект на несетивно съзерцание. Резултатът от обектната субстанциализация е възникването на необходимо формалнологическо противоречие, изразяващо се в това, че „светът“ може да бъде определен с два противоположни предиката, а именно ограниченост и безкрайност.

За решаването на антиномията Кант въвежда релативно, трансцендентално логическо понятие за безкрайност във формата на потенциална безкрайност и експлицира съществуването на обекта, като отрича логическата основателност на общологическата формулировка на съществуването в тезата и антитезата на космологичния проблем. Кант разрешава космологичния проблем, защото онтологизира съществуването чрез езика на трансценденталното съзнание. Необходимо съществува единствено обектът във формата на феномен, който е конституиран от логико-гносеологическия език на трансценденталното мислене.

Трансценденталната форма на съществуването не може да се изрази в това, дали светът е даден „сам по себе си“, т.е. съществуването да бъде разбирано като тъждествено на общологически обоснования априорен, субстанциален обект, а в това, как следва да се разглежда регресът като форма на релативизация на съществуването, или посредством принципа на априорния синтез: като акту-

ално безкраен или като неопределено дълго продължаващ, т.е. като *regressus indefinitum*. Да се даде абсолютно определение на света като обект на мислене, е невъзможно, защото има трансцендентална необходимост от конструиране на формите на феноменологичното съществуване. Следователно априорно-синтетичната определеност на мисленето експлицира смисъла на регулативната функция на разума. Кант изследва генезиса на обекта на трансценденталното съзнание посредством априорно-синтетичния логически език на мисленето.

Кант операционализира Платоновото разбиране за „Битие“ като априорен логически език посредством експликацията на „битието“ като априорна, предобектна синтеза, а експликацията на понятието „съществува“ означава конструиран член на синтезата във феноменологична форма. В този смисъл битийната форма на съществуването е феноменология.

Елемент на трансценденталната синтеза е феноменът, затова онтологията е феноменология. Критическото метафизическо разбиране на съществуването, като онтологични модели, се осъществява в структурата на трансценденталния език и трансценденталното съзнание. Кант дефинира понятието съществуване по трансцендентален начин, т.е. релативизира обектността на мисленето посредством експликацията на априорната синтетическа структура на трансценденталната аперцепция и способността за въображение, които структури определят синтетичното разбиране на логическите форми на трансценденталното мислене. Логическата функция на мисленето означава подвеждането на много представи под една априорна синтеза, което в трансцендентален смисъл означава представа за генезиса на обектността на съзнанието, или елиминиране на съществуването „само по себе си“ и неговата субстанциално-обектна противоречивост. Обектността на мисленето е противоречива само тогава, когато интерпретациите на съществуването са функция на абсолютизацията на съществуването, т.е. когато синтезата е включена в абсолютното нелогическо аналитично основание на мисленето. В този смисъл понятието „съществува“ означава, че трансценденталният език априори елиминира възможността за възникване на противоречия в определянето на обекта на философската рефлексия. Обектът на съществуването се разбира посредством синтеза на мисленето. Затова априорната синтеза е фундаментална, предобектна и не може да бъде ограничена от обект, който би могъл да бъде логически субект на класическо логическо съждение.

Априорната синтеза е безусловна спрямо обектността на съзнанието, защото тя определя онтологичното – истинното говорене за съществуването, което определя структурата на познанието. Съществуването може да възникне единствено в онтологизираното съзнание, затова „да съществува“ на равнище трансцендентален език означава да бъде изпълнено условието за това, обектът да има смисъл, т.е. да бъде априори непротиворечив. Противоречивостта на съзнанието се преодолява чрез експликацията на трансцендентния езиков

генезис на обектността. В този смисъл, за разлика от общата логика логическият критерий за съществуване е основан на априорната синтеза на трансценденталната аперцепция, което означава, че съществуването не се отъждествява с безкритичното общологическо обосноваване на логическия субект.

Трансценденталната аперцепция не може да бъде постулирана като абсолютен метафизичен субект, защото тази възможност е отречена от Кант в паралогизмите на чистия разум. Затова априорната синтеза се експлицира в структурата на трансценденталното мислене посредством релативен език, в чиято структура не може да бъде допуснат безусловен обект, който да интерпретира съществуването и едновременно с това да бъде изразен като логически непротиворечив. В този смисъл може да се каже, че логическата предобектност на езика прави възможна експликацията на обектността на мисленето чрез понятието потенциална „безкрайност“. В структурата на априорната синтеза понятието „безкрайност“ получава трансцендентална интерпретация и означава потенциално непрекъсната синтеза, която конституира феномените на съзнанието. В системата на трансценденталната логика обектът е „поставен“, защото неговото логическо място е определено априори. Обектът възниква от критическата форма на метафизическото мислене като релативно съществуване, преодоляло абсолютизацията на съществуването „само по себе си“.

Създавайки трансценденталната форма на мислене, Кант осъществява критика на чистото мислене, което безкритично прилага понятието „съществуване“ във формата на общата логика или класическата логика, която допуска субстанциализация на обекта на съзнанието. Кант показва, че съществуването не е елементарно понятие, което може да бъде непосредствено възприето и поставено като основа на философската рефлексия. „Съществуването“ трябва да бъде онтологизирано посредством трансценденталната синтеза на мисленето, която е логическа експликация на Платоновото метафизическо мислене на „съществуването“. В този смисъл съществуването на обекта „сам по себе си“, извън априорната синтеза, се оказва противоречиво и затова такава форма на съществуване не може да се превърне в езиков факт на трансценденталното мислене.

Границите на трансценденталната логика определят приложението на правилата за извод и законите на общата логика, защото трансценденталната критика гарантира невъзможността за възникване на противоречия. По този начин е невъзможно да се допусне съществуване на обект извън и преди трансценденталната синтеза. Това ограничително положение е много съществено, тъй като то елиминира съществуването на абсолютен обект и показва, че е невъзможно той да бъде изразен във формата на логически субект на мисленето, тъй като би се оказал извън условията, които забраняват противоречията и съществуването му би било безусловно. Абсолютна форма на съществуване в критическата философия е недопустима. Съществуването в рамките на съзнанието се поражда от априорната синтеза на способността за въображение. Това е спонтанността

на мисленето, която е свободна от обектността на мисленето. Съществуването на обекта е априори определено като елемент на синтеза, а не като елемент на анализ на априори субстанциализиран обект. В този смисъл според Кант абсолютизацията на обектността на съществуването е невъзможна, защото интерпретацията е онтологична, а не онтична – обоснована чрез безкритична метафизична позиция, която е необходимо противоречива.

Невъзможно е съществуването да бъде мислено извън трансценденталната синтеза, понеже то не може да бъде изразено в структурата на логическия език. Затова отъждествяването на метафизическата рационалност с обектността на мисленето субстанциализира съзнанието и свежда философското мислене до онтичната форма на съществуване. Съществуването не е очевидно, а онтологично следствие на трансцендентния метафизичен език. Онтологизираното съществуване е действителност, онтичната форма на съществуването е илюзия на чистия разум.

В границите на априорната синтеза съществуването е феноменология. Затова в регулативната диалектика решението на антиномииите се осъществява чрез експликацията на условията за съществуване на феномена в структурата на трансценденталното разбиране на безкрайността.

Основното регулативно положение на разума във връзка с решението на първата антиномия е формулирано в следния тезис: „Светът като цяло съществува само в понятието, но по никакъв начин не може да бъде даден като цяло в съзерцанието“ (1, с. 532). Но в мисленето това понятие има само общо-логическо описание и то се осмисля посредством абстракцията актуална безкрайност. Затова не е възможно да се постигне извод на твърдението за това, каква е величината на света като „вещ в себе си“, основавайки се само на класическата логическа форма за описание на „съществуването“. Кант обосновава противоречивостта на понятието „съществуване“ като следствие от формулирането на тезите и антитезите според законите на некритическото мислене на общата логика. Величината на света трябва да бъде разгледана според трансценденталното понятие съществуване, т.е. според правилата на априорната синтеза, експлицираща метафизическата рационалност за съществуване. Затова Кант твърди, че за изясняването на същността на трансценденталното понятие за величината на света се изследва според правилото, определящо емпиричния регрес според трансценденталното съзнание. Априорната синтеза се експлицира от конструктивната дейност на мисленето, която не позволява да бъде определена абсолютна граница в развитието на трансценденталния опит. От това следва, че определянето на величината на всеки възможен обект е относително, защото този обект никога не може да се превърне в логически субект на метафизичната теза. Метафизичен е езиковият генезис на обекта, а не самият обект, който е феномен на трансценденталното съзнание.

Кантовото решение на космологическите антиномии показва, че трансценденталният субект на мислене и познание трябва да бъде феноменологизиран

посредством онтологизацията на понятието „безкрайност“, разбирано като конструктивна дейност. Потенциалната безкрайност се формулира като последователно движение от частите на рационалното цяло към други части, които необходимо трябва да съществуват в априорната структура на опита. Но правилото, по което се осъществява този регрес и което феноменологизира съществуването, се определя от априорната синтеза на продуктивната способност за въображение, защото именно тя десубстанциализира мисленето и елиминира детерминизма на онтичното субстанциално съзнание.

Кант реализира логическа критика на разума като субстанциално съзнание и неговата форма на съществуване, като експлицира фундаменталността на трансценденталната синтеза. По този начин Кант рационализира чрез неклассически логически език метафизичната форма на Платоновия трансцендентен език за онтологизация на съществуването. Критическата философия на Кант въвежда трансценденталния език на съзнанието като необходимо условие за феноменологичната релативизация на съществуването и невъзможност за неговата субстанциализация.

ЛИТЕРАТУРА

Кант, И. *Критика на чистия разум*. С., 1967, с. 532.

METAPHYSICAL THINKING AND FORMS OF CONSCIOUSNESS

Abstract. Metaphysical thinking can be regarded as a rational transcendent language which determines the form of the classical and neoclassical logic languages through which we talk about existence of the objects in thinking of consciousness. The form of the logical subjectivity and its possible interpretations determine the object nature of consciousness. According to the structure of the logical language, the object nature of thinking in consciousness could be made relative or absolute. The relative form of consciousness is determined by the metaphysical language rationality as a necessary apriori logical condition in constructing the objects of the transcendental consciousness, while the absolute form of consciousness has non-logical condition (it could be mathematical, physical, natural language, existential, ethical, aesthetical, theological, etc.). Metaphysical thinking constitutes the ontology of existence and eliminates non-logical condition of consciousness.

Assoc. Prof. Georgi Donev, PhD

✉ South-West University „Neofit Rilski“
66, Ivan Michailov Str.
2700, Blagoevgrad, Bulgaria
E-mail: donev1@abv.bg; donev@swu.bg